



P.V.G.'s
Mukhtangan English School & Jr. College,
44, Vidyanagari, Parvati, Pune - 411009.

Annual Examination (2025-26)
Standard - XI

Subject : Marathi

Marks : 80

Date : 31 | 3 | 2026

Time : 8.30 am to 11.30 am

(गद्य विभाग २० गुण)

कृती १ अ) खालील पठित पाठावर आधारित कृती करा.

(८)

१८६३ च्या अखेरीस 'युद्ध आणि शांती' या कादंबरीच्या लेखनास सुरुवात झाली. प्रत्यक्ष लेखनास पुरी सहा वर्षे लागली. असंख्य व्यक्तिरेखा, अनेक लहान मोठ्या घटनांचा भव्य विस्तार, नेपोलियनची रशियावर स्वारी, युद्धातील चित्तथरारक प्रसंग, तत्कालीन खानदानी रशियन लोकांचे कौटुंबिक जीवन, सामान्य लोकांचे वैयक्तिक जीवन, लष्करी कारवाया, नृत्ये, मेजवान्या, शिकारी इत्यादी असंख्य घटनांच्या तपशिलाने हे भव्य वाङ्मयीन शिल्प आकार घेऊ लागले. साहित्यक्षेत्रात ही कादंबरी म्हणजे 'न भूतो न भविष्यति!' अशा स्वरूपाचे कैलास लेणे आहे. "मानवी जीवनाचे संपूर्ण चित्रण, तत्कालीन रशियाचे प्रत्ययकारी वर्णन, तत्कालीन ऐतिहासिक महत्त्वाच्या घटना व मानवी संघर्ष यांचा संपूर्ण आलेख, आनंद-उदात्तता-यातना-अवमान-महत्त्वाकांक्षा इत्यादी नानाविध मानवी भावतरंगांचे जिवंत प्रत्ययकारी चित्रण म्हणजे 'युद्ध आणि शांती' ही कादंबरी", हा स्ट्रॉकॉव्हसारख्या तज्ज्ञ टीकाकाराचा अभिप्राय म्हणजे या प्रसंगांना एक प्रकारचा जिवंतपणा, अपरिहार्यता आलेली आहे. वेगवेगळ्या पार्श्वभूमीवर वेगवेगळ्या ऐतिहासिक संदर्भात व्यक्तिमनाचा ठाव घेण्यात टॉलस्टॉयने जी मानवी उकल करून दाखवली आहे ती केवळ विस्मयावह म्हटली पाहिजे.

या कादंबरीच्या लिखाणासाठी टॉलस्टॉयने जी मेहनत घेतली, जे अभ्यासाचे डोंगर पेलले, ते पाहून मनुष्य अक्षरशः अवाक् होतो. अगणित संदर्भ ग्रंथांचा त्याने सतत अभ्यास चालवला होता. ज्या जमिनीत कथाबीज पेरायचे तिची खूप कसून नांगरणी चालली होती. अधिकृत इतिहास, रशियन व फ्रेंच इतिहासकारांनी लिहिलेला, त्या कालखंडाचा परामर्श घेताना एकाच घटनेतून दोन विरुद्ध पक्षांचे लोक कसा काय अर्थ काढतात त्याचे संबंध अन्वयार्थ त्याने समजावून घेतले. नेपोलियनविषयी प्रसिद्ध झालेले अपरंपार लिखाण, हे सारे काही त्याने अक्षरशः घुसळून काढले. १८६३ ते १८६९ या सहा वर्षांत मनाने तो नेपोलियनच्या काळातच जगत होता, असे म्हटल्यास हरकत नाही. कादंबरीच्या शिफारशीचा एक ताम्रपटच!

मोहरीएवढ्या बिजापासून प्रचंड अश्वत्थ वृक्ष उभा राहावा तशी ही कादंबरी वाढत गेली. मूळचा आराखडा तीन वेळा बदलला. नावसुद्धा अर्थातच तीन वेळा बदलले. कित्येक व्यक्तिरेखांना मूळच्या आराखड्यात स्थान नव्हते. नंतर प्रवेश मिळाला. जे चित्रित करण्याचे प्रारंभी ठरवले होते, त्याहून कितीतरी वेगळी, कितीतरी श्रेष्ठ, उदात्त अशी कलाकृती हळूहळू तयार होत गेली. कादंबरीच्या

उत्क्रांतीच्या पायऱ्यासुद्धा पाहण्यासारख्या आहेत. त्यांतून टॉलस्टॉयची लोकोत्तर कल्पनाशक्ती, संवेदनशीलता, अभ्यासू वृत्ती आणि घटनांचा नेमका वेध घेणारी अंतर्भेदी प्रतिभा दिसून येते.

या कादंबरीत आलेली निसर्गवर्णने कादंबरीच्या पोतात इतकी एकरूप झालेली आहेत, की त्यांना वेगळे-तुटक असे अस्तित्व नाही. निसर्गवर्णने मुख्यतः व्यक्तिचित्रणाच्या पार्श्वभूमीवर येतात, त्यामुळे ती बांडगूळवजा वाटत नाहीत. उलट कादंबरीचा तो एक अविभाज्य घटक ठरतो. लढायांचे किंवा इतर घटनांचे वर्णनही त्यामुळे कादंबरीतील व्यक्तींवर जो परिणाम साधला असेल, ते सांगण्याच्या संदर्भात येते. त्यामुळे सर्व युद्धाच्या वर्णनात संपूर्ण प्रत्ययकारिता आणण्यासाठी त्याने बोरोडिनोच्या युद्धभूमीस प्रत्यक्ष भेट दिली. अवतीभोवती राहणाऱ्या वयस्कर लोकांच्या अनौपचारिक मनमोकळ्या मुलाखती घेतल्या. एकंदर युद्धाचा रशियातील सामान्य लोकांच्या जीवनप्रवाहावर काय परिणाम झाला ते समजावून घेतले. ते युद्ध पाहिलेला एक माणूस वेड्याच्या इस्पितळात होता. त्याचे वेड काही विशिष्ट बाबतीत असून बाकी तो ठीक होता. हे कळल्याबरोबर वेड्याच्या इस्पितळात जाऊन त्या वेड्या म्हाताऱ्याचे युद्धविषयक स्मृतिकण वेचण्यासाठी टॉलस्टॉयने कमी केले नाही. मिळेल तेथून मिळेल तितकी माहिती तो आपल्या स्मृतिमंजुषेत साठवून ठेवत होता. एकंदर या प्रवासामुळे खूपच प्रत्ययकारी तपशील मिळाला.

टॉलस्टॉयच्या भोवती तपशिलांचा अक्षरशः महासागर हेलावत होता. त्याचे समुद्रमंथन करून मानवी जीवनविषयक तत्त्वज्ञानाचा अमृतकुंभ काढणे ही काही सोपी गोष्ट नव्हती. त्याच्या जोडीला आधीच्या भागांचे भागशः प्रकाशन सुरू होते. एवढ्या प्रचंड कादंबरीचे परिष्करण करण्यात तो सतत कार्यमग्न होता.

- १) 'युद्ध आणि शांती' या कादंबरीच्या लेखनास कधी सुरुवात झाली? (१)
- २) टॉलस्टॉय यांच्या वाढत्या कादंबरीचे वर्णन केलेले वाक्य लिहा. (१)
- ३) युद्धाचे वर्णनात संपूर्ण प्रत्ययकारिता आणण्यासाठी टॉलस्टॉयने कोणत्या ठिकाणी प्रत्यक्ष भेट दिली ते लिहा. (१)
- ४) मिळेल तेथून मिळेल तितकी माहिती तो आपल्या ----- साठवून ठेवत होता. (१)
- ५) कादंबरी पूर्ण करण्यासाठी टॉलस्टॉयने केलेले वर्णन तुमच्या शब्दात लिहा. (४)

कृती १ ब) खालील पठित पाठावर आधारित कृती करा. (८)

न बोलताही संवाद होणारा संवेदनशील काळ मार्ग पडून आता खूप बोलूनही काळीज न ओलावणारा काळ आला आहे. कारण अनेक आहेत; पण मला जाणवणारं मुख्य कारण म्हणजे - 'माणूस मिथ्या सोनं सत्य' हे तत्त्वज्ञान आरपार बिंबवलं गेलं आहे. 'पैसा मिळवला की माणूस सुखी होतो,' हा निष्कर्ष गरिबीतून येऊ शकतो; पण गरिबी दूर करताना दुसरेच एक आंतरिक दारिद्र्य निर्माण होऊ नये, याची दक्षता 'मार्केटिंग'च्या भरात घेतली गेली नाही. यांतून संवाद-सुसंवाद, प्रेम, माया, वात्सल्य काय मिळणार? भावनेवर का जगता येणार? असे प्रश्न विचारणारा एक वर्ग जगात निर्माण झाला. या वर्गाच्या हातात प्रसारमाध्यमं होती, उद्योगधंदे होते. सूत्रधाराने बाहुल्यांना खेळवावं त्याप्रमाणे ह्या मंडळींनी गेल्या पंचवीस वर्षांत साऱ्या जगाचं एका भव्य 'मॉल'मध्ये रूपांतर केलं, जिथे पैसा बोलतो, मन मात्र मुकं राहतं.

एकाद पैशानेच जगता येतं- पैशासाठीच जगायचं असतं, हाच जगण्याचा उद्देश झाला, की मग शिक्षण पैशासाठीच होतं, सजणं, धजणं, प्रेम, कलानिर्मिती, श्रद्धा, भक्ती, मंदिरं यांचीही दुकानं होतात, मग दुकानातली भाषा खरेदी-विक्रीचीच असते. तिथे 'संवाद' नसतो. असतो तो खरेदी-विक्रीचा व्यवहार.

हीच दुकानाची लागण बाहेरून आत सरकली, बघता बघता घरंही अबोल झाली. वडील-आई यांच्या स्पर्शातून जाणवणारं वात्सल्याचं ऊबदार घर आर्थिक हव्यासाच्या बुलडोझरखाली भुईसपाट झालं न् तिथं बांधला गेला नात्याचा एक चकचकीत काचमहाल! इथे माणूस 'दिसत' होता; पण 'जाणवत' नव्हता. ओठ हलत होते; पण साद पोहोचत नव्हती. ज्या पिढीनं उत्कट नात्यांचे दुथडी भरलेले काठ अनुभवले, ती पिढी काठावरच फेकली गेली. डोळ्यांत खिन्न अश्रू अन् काळजात क्रंदन घेऊन फक्त बघत राहिली. हे काय घडतंय? माणसं असं का वागताहेत? शिक्षणाचं असं काय होतंय? वृत्तपत्रं समाजाला कुठं नेत आहेत? कोसळत कोसळत अजून सारी पडझड कुठपर्यंत खाली जाणार आहे? याचा पोखरणारा भुंगा घेऊन सत्तर-पंच्चाहत्तरीची मनं कातर होत राहिली. अर्थात, त्यांना काय वाटतंय, याकडे लक्ष द्यायला दुकानरूप जगाला- पैशानंच सुख खरेदी करायला निघालेल्या घराला वेळच कुठं होता? तरुण चाकं धावत होती, म्हातारे पाय काठावर थरथरत उभेच होते- पैलतीराची नाव येईल म्हणून...

संवादाचं 'मूल्य' तुडवणाऱ्या या काळात, संवेदनांचे निरोप समारंभ साजरे होऊ लागले. घर, शाळा, मंदिरं ही समाजाची आशास्थानं होती; पण या काळात घर म्हणजे चार घटकांचा निवारा, पुन्हा पोटार्थी आकाशात उडून उडून थकून भागल्यावर टेकायला एक लॉज, एवढंच काय ते घर उरलं. वडील सहा-आठ महिने दौऱ्यावर. घरात आले, की सारखे फोनवर. आई कामावर. घरी आली, की सिरियल बघण्यात मग्न! मुलं पळताहेत- या क्लासमधून त्या क्लासमध्ये प्रश्नपत्रिकांचे गट्टे सोडवत. संवाद कुठला, 'फी भरायला पैसे हवेत', 'हॉटेलमध्ये जाऊया', 'पुष्कळ दिवसांत चायनीज खाल्लेलं नाही', 'गधड्या, इतके पैसे ओतलेत तरीही एटीनाईनच पर्सेट?', 'न्यूयॉर्कची सीडी आणायचीए' हे किंवा या चेहऱ्याची वाक्यं!

कृती १ ब) पुढील कृती सोडवा.

(८)

१ ब) पाठात आलेल्या शब्द समुहांचा अर्थ स्पष्ट करा.

(४)

१) आंतरिक दारिद्र्य -

२) वात्सल्याचे उबदार घर -

३) धावणारी तरुण चाकं, थरथरणारे म्हातारे पाय -

४) संवेदनांचे निरोप समारंभ -

'पैसा हे साधन आहे, साध्य नव्हे' हे विधान पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा.

(४)

प्रश्न १ क) अपठित गद्य उताऱ्यावर आधारित कृती करा.

(४)

या साऱ्यांमध्ये नि माझ्यामध्ये असं कोणतं बरं नातं आहे? कोणते रेशीमबंध आहेत? कोणती

जवळीक आहे? केव्हा पहाट होते नि केव्हा मी या साऱ्यांना भेटतो, अशी असोशी मनाला का बरं लागून राहते? हे रेशीमबंध कुठं तरी आदिमत्वाकडे तर मनाला ओढून नेत नाहीत? मानवाला निसर्गाची जी ओढ युगानुयुगांपासून लागून राहिली आहे, ती या आदिम, ऋजु, स्नेहबंधांमुळे तर नाही...?

मी डायनिंग टेबलाजवळ येतो, तेव्हा भान येतं, की आपण उघडलेल्या खिडकीतल्या काळोखात सायलीचा, मोगऱ्याचा नि चाफ्याचा सुगंध शोधत होतो. जॅक्रांडाची निळाई-जांभळाई शोधत होतो. बोगनवेलीची लाली शोधत होतो नि केशवी गुलमोहोराई शोधत होतो! काळ्या अंधारात हे सारेच विसावले होते, सुखावले होते. आणि माझं वेडं मन मात्र त्यांना केव्हा जाग येते, याची आस लावून बसलं होतं.

असं मला या वृक्षवेलींच्या बाबतीतच वाटत नाही तर माझ्या लहानग्या नातीबद्दलही वाटतं. तिचं नाव 'अल्विशा!' माझ्या मुलीची- अल्मासची- ती लहान मुलगी. तिचं नाव जसं जगावेगळं आहे तशीच तीही मुलखावेगळी आहे. अजून वर्षभराचीदेखील झाली असेल- नसेल. अल्मास आमच्याकडे राहायला आली, की अल्विशाही तिच्याबरोबर येते; पण दिवसभर असते ती माझ्याच अंगाखांद्यावर. मला बिलगून, बिलगून. ती रात्री आईजवळ गाढ झोपते, तेव्हा शैशवातील नितळता किती मोहक असते ते जाणवतं. मी असा उत्तररात्री डायनिंग टेबलावर लिहायला बसलो तरी तिची आठवण होते. अल्विशा उठली की नाही, ते हळूच डोकावून पाहतो. ती केव्हा उठेल नि खुदकन् हसत आपल्याकडे पाहून आपल्या अंगावर झेपावेल, असं वाटत राहतं.

- १) वरील उताऱ्यात आलेली फुलांची नावे लिहा. (२)
- २) लेखकांच्या नातीचे नाव लिहा. (१)
- ३) लेखक कशाची आस लावून बसले होते? (१)

(२ पद्य विभाग १६ गुण)

कृती २ अ) पठित काव्यपंक्तीवर आधारित कृती करा (८)

माझा मराठाचि बोलु कौतुकें । परि अमृतातेही पैजा जिंके ।
 ऐसीं अक्षरें रसिकें । मेळवीन ॥१॥
 जिये कोवळिकेचेनि पाडें । दिसती नादींचे रंग थोडे ।
 वेधें परिमळाचें बीक मोडे । जयाचेनि ॥२॥
 एका रसाळपणाचिया लोभा । कीं श्रवणीचि होति जिभा ।
 बोलें इंद्रियां लागे कळंभा । एकमेकां ॥३॥
 सहजें शब्दु तरी विषो श्रवणाचा । परि रसना म्हणे हा रसु आमुचा ।
 घ्राणासि भावो जाय परिमळाचा । हा तोचि होईल ॥४॥
 नवल बोलतीये रेखेची वाहणी । देखतां डोळ्यांही पुरों लागे धणी ।

ते म्हणती उघडली खाणी । रूपाची हे ॥५॥
 जेथ संपूर्ण पद उभारे । तेथ मनचि धांवे बाहिरें ।
 बोलु भुजाही आविष्करें । आर्लिगावया ॥६॥
 ऐशीं इंद्रियें आपुलालिया भावीं । झोंबती परि तो सरिसेपणेंचि बुझावी ।
 जैसा एकला जग चेववी । सहस्रकरु ॥७॥
 तैसें शब्दाचें व्यापकपण । देखिजे असाधारण ।
 पाहातयां भावज्ञां फावती गुण । चिंतामणीचे ॥८॥
 हें असोतु या बोलांची ताटें भलीं । वरी कैवल्यरसें वोगरिलीं ।
 ही प्रतिपत्ति मियां केली । निष्कामासी ॥९॥
 आतां आत्मप्रभा नीच नवी । तेचि करूनि ठाणदिवी ।
 जो इंद्रियांतें चोरूनि जेवी । तयासीचि फावे ॥१०॥
 येथ श्रवणाचेनि पांगें - । वीण श्रोतयां होआवें लागे ।
 हे मनाचेनि निजांगें । भोगिजे गा ॥११॥

- १) रसाळ बोलाला या अभंगात दिलेली उपमा - (१)
- २) रसाळ बोलांचा इंद्रियांवर होणारा परिणाम - (१)
- ३) बीक मोडते कोणाचे - (१)
- ४) वहनी असते - (१)

कृती २ ब) खालीलपैकी कोणत्याही चार कृती सोडवा. (८)

- १) 'एखादी आठवण आग घेऊन धावली, तेव्हाही शब्दांनीच हल्ला झेलला----' यातील आशय सौंदर्य स्पष्ट करा. (२)
- २) 'शब्द म्हणजे कवीचे सामर्थ्य' स्पष्ट करा. (२)
- २) **खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (४)**
 - १) नादाच्या भुलभुलैयातून बाहेर न पडणे - (१)
 - २) पण सारे दुर्लक्षून राजराणीसारखे भिरभिरणे - (१)
 - ३) 'चपला घसरतात, सँडल्स बोचतात, बूट चावतात पण मिळणाऱ्या स्वातंत्र्यासाठी मी सारे सहन करते. यातील विचार सौंदर्य स्पष्ट करा. (२)
 - ४) अगं पायाखालचे काटे मोडण्यासारखे पायच होऊ देत आता. घट्ट, मजबूत, पोलादी या ओळीतील अर्थसौंदर्य स्पष्ट करा. (२)
 - ५) 'पैंजण' कवितेचे रसग्रहण करा. (२)

कृती ३ अ पठित उताऱ्यावर आधारित कृती करा.

(६)

नाटक हा लेखक, दिग्दर्शक, कलाकार, तंत्रज्ञ यांच्या साहाय्याने रंगभूमीवर सादर होणारा आणि त्याचप्रमाणे नाट्यगृहात समूहाने एकत्रितरित्या आस्वाद घेता येईल असा कलाप्रकार आहे. नाटक हे जीवनाचे चित्र असते आणि ते कलाकारांच्या माध्यमातून सादर केले जाते. डोळ्यांनी पाहायचे आणि कानांनी ऐकायचे म्हणून ही दृक्-श्राव्य कला आहे. नाटक हे सांघिक कार्य आहे.

नाट्यसंहितेचे स्वरूप- नाटकात महत्त्वाची असते ती संहिता! नाट्यसंहिता जितकी परिपूर्ण, दर्जेदार तितकेच नाटकाचे यश खात्रीलायक. शब्द आणि कथानक जितके सशक्त, तितके नाटक उंचीवर जाणार, हे निश्चित! एक कथाबीज घेऊन नाटककार त्याभोवती घटना व पात्र यांची गुंफण करतो. कथानकात नाटककार वैशिष्ट्यपूर्ण रचना करून नाटक रंगतदार करतो. यासाठी कथानक दमदार असावे लागते. समाजातील विविध स्तरांतील लोकांना जिव्हाळ्याचे वाटणारे विषय नाटककार मांडतो. सामाजिक स्थितीचे यथार्थ आणि रसपूर्ण दर्शन घडवणे हे नाटकाचे ध्येय असते. अशा स्थितीचे दर्शन घडवताना माणसांच्या मनोव्यापारांची दखल घेणे क्रमप्राप्त ठरते. पात्रांच्या मनोव्यापाराच्या दर्शनासाठी नाटकातील स्वगताचा परिणामकारकपणे वापर केला जातो. त्यामुळे नाटकातील कथानकाला साजेशी पात्ररचना नाटककाराला करावी लागते. नाटकातील पात्रांचे असे शाब्दिक चित्रण करणे, की ज्यामुळे नाटकाचा तोल सांभाळला जाईल, ही जबाबदारीही नाटककाराला पार पाडावी लागते. कथानकातील आशयात संघर्षाशिवाय रंगत येत नाही. परस्परविरोधी स्वभावांतून, कृतींतून, भाव-भावनांच्या तणावातून संघर्ष निर्माण होऊ शकतो. भूमिकांच्या परस्पर नाट्यातील संघर्ष, भूमिका व परिस्थिती यांतील संघर्ष यांमुळे नाटक परिणामकारकपणे वठते.

नाटकातील सर्वात महत्त्वाचा घटक म्हणजे संवाद! खटकेबाज, चुरचुरीत, नर्मविनोदी संवाद नाटकाची रंगत वाढवतात. नाट्यविषयाला साजेसे संवाद नाट्यकृतीतील आशय योग्य पद्धतीने प्रेक्षकांपर्यंत पोहोचवतात. संवादफेकीमुळे नाटकाचा बाज प्रेक्षकांना कळतो. संवाद, रंगसूचना व स्वगत या त्रयींनी नाट्यसंहिता तयार होते. कथानकातील प्रसंगाबदल, दृश्यबदल, बदललेला काळ इत्यादी संबंधीची सूचना नाटककार कंसातील रंगसूचनांमधून देतो. त्यामुळे कथानकाचे अस्पष्ट दुवे जोडले जाऊन संदर्भ स्पष्ट होतात आणि कथानकाचा प्रवाह सहजतेने पुढे जात राहतो. आशयाला साजेशी भाषाशैली संपूर्ण नाट्यकृतीला उठाव देते. त्यातील भाषिक सौंदर्य एकूण नाटकाला एक उंची देतो.

नाटक या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण - मानवाने मनोरंजनासाठी, आत्मिक समाधानासाठी ललितकलांचे विश्व निर्माण केले. ज्या समाजात 'नाटक' हा साहित्यप्रकार उदयास आला, त्या समाजात राहणाऱ्या लोकांच्या भावभावना नाटकातून प्रकट झाल्या. त्यामुळे 'नाटक' हा साहित्यप्रकार 'विषयांच्या' दृष्टीने समृद्ध होत गेला.

- १) नाटक ही दृक्श्राव्य कला का आहे ते लिहा. (२)
- २) नाटकातील संवादाचे महत्त्व स्पष्ट करा. (२)
- ३) नाटक या साहित्यप्रकाराचे वेगळेपण स्पष्ट करा. (२)

कृती ३ ब पठित नाट्यउताऱ्यावर आधारित कृती करा. (६)

१) 'हसवा फसवी' या नाट्यउताऱ्यातील दि प्रभावळकर यांच्या शाब्दिक विनोदनिर्मितीची दोन वैशिष्ट्ये लिहा. (२)

२) तुमच्या मते शालूचे वागणे योग्य वा अयोग्य ते सकारण स्पष्ट करा. (२)

३) शालूला सदाने साथ का दिली असावी ते स्पष्ट करा. (२)

(विभाग ४ उपयोजित मराठी १८ गुण)

कृती ४ अ खालील कृती सोडवा. (कोणतेही ४) (८)

१) सूत्रसंचालनासाठी आवश्यक असलेली कौशल्ये स्पष्ट करा. (२)

२) 'वसुंधरा दिनानिमित्त' होणाऱ्या वक्तृत्व व स्पर्धेची कार्यक्रम पत्रिका तयार करा. (२)

३) मुद्रित शोधकाच्या भूमिकेचे आजच्या काळातील महत्त्व स्पष्ट करा. (२)

४) अनुवादकाची कार्यक्षेत्रे स्पष्ट करा. (२)

५) खालील खूणांचा अर्थ स्पष्ट करा. (२)

क्रमांक	खूण	खुणेचा अर्थ
१)	=	
२)	५	
३)	(/)	
४)	└┐	

ब) खालील कृती सोडवा (कोणतेही ५) (१०)

१) 'अनुवाद करणे ही सर्जनशील कृती आहे', हे विधान स्पष्ट करा.

२) अनुवाद करताना पाळावयाची पथ्ये तुमच्या शब्दात लिहा.

३) अनुदिनी लेखनासाठी पाळावयाची पथ्ये लिहा.

४) खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर ब्लॉग लिहा.

१) महाविद्यालयातील पहिला दिवस

२) फेसबुक मैत्री आवश्यक की अनावश्यक

५) रेडिओजॉकीच्या कामाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

६) 'आर जे एक संवादी व्यक्तिमत्त्व हे स्पष्ट करा.

(विभाग ५ व्याकरण विभाग)

(१४)

कृती ५ अ सूचनेनुसार कृती सोडवा.

१) पुढील शब्दशक्ती ओळखून लिहा.

(२)

१) 'घरावरून मिरवणूक गेली.'

२) 'मी एक लांडगा पाहिला.'

३) समाजातील साप ठेचलेच पाहिजेत.

४) माझ्या मना बन दगड.

२) सूचनेप्रमाणे कृती करा.

(२)

१) खालील काव्यपंक्तीतील काव्यगुण ओळखा.

i) हिरवे हिरवे गार गालिचे
हरित तृणांच्या मखमालीचे

ii) खरा तो एकचि धर्म
जगाला प्रेम अर्पावे

३) वाक्यसंश्लेषण करा

(२)

१) तो उत्तीर्ण झाला. सर्वाना आनंद झाला. (केवलवाक्य करा.)

२) श्याम घरी आला. वादळाला सुरुवात झाली. (मिश्रवाक्य करा.)

४) खालील वाक्यातील काळ ओळखा.

(२)

१) रियाने पुस्तक वाचले.

२) पाऊस पडला तर मातीचा सुवास येईल.

- ३) नजमा उत्तम कविता करत असे.
४) एका गावात एक चित्रकार राहत होता.

५) सूचनेनुसार कृती करा.

(२)

- १) शब्दांच्या उच्चार साधर्म्यावरून अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करा.

१) गज - २) पार -

गज - पार -

- २) शब्दलेखनातील सूक्ष्म बदलामुळे होणारा अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करा.

(२)

१) किंतु २) प्रति

किंतू - प्रती

- ३) अक्षरफरकाने अर्थबदल होणारा अर्थ लिहून वाक्यात उपयोग करा.

(२)

१) खळ २) उपहार -

खळे उपाहार



